

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quo tractatur de Ministro Sacramento Pœnitentiæ. Item de Sacramentis
Extrema Unctionis, & Ordinis

Bosco, Jean a

Lovanii, 1672

Concl. V. Jure scripto nullum est peccatum Episcopis propriè reservatum,
exceptâ procuratione abortûs. Casus alios alibi hi sibi reservant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73429)

Novitii Absolutio, n. 34. Villalobos in Sum. to. 1. tract. 9. diff. 56. n. 6. Mirand. in Manu. Prælat. to. 2. q. 34. a. 16. in fine, & Aliorum, quos citat & sequitur Dian. part. 3. tract. 2. resol. 4. non sit improbabilis.

His ita constitutis de casibus, qui vel reservati sunt, vel reservari possunt Prælati Regularium; quantum ad casus reservados Episcopis, Dico:

CONCLUSIO V.

Iure scripto nullum est peccatum Episcopis propriè reservatum, excepta procurazione abortus. Casus alios alibi hi sibi reservant.

66. Procuratio abortus est casus iure scripto reservatus Episcopis.

EXcipio procuracionem abortus, propter Bullam Greg. XIV. quæ incipit: *Sedes Apostolica* 8. apud Cherubinum, in qua §. 2. moderatur Constitutionem Sixti V. editam contra abortum quovis modo procurantes & eorum complices, sic, inquam, moderatur, ut peccatum istud, quod Sixtus V. reservaverat Sedi Apostolicæ, reservet soli Ordinario loci.

Constitutionem prædictam (inquit Greg.) sic duximus moderandam, ut à peccato & excommunicatione, contra personas ibi expressas latâ, tam quoad eos, qui hactenus deliquerunt, quàm quoad illos, qui post nostram Constitutionem in eisdem casibus deliquerint, quilibet Presbyter tam secularis, quam cuiusvis Ordinis Regularis, ad Christi fidelium Confessiones audiendas, & ad hos casus specialiter per loci Ordinarium deputatus, plenam & liberam in foro conscientie tantum absolvendi habeat facultatem, eandem prorsus, quam idem Sixtus prædecessor sibi ac suis successoribus reservavit.

Ubi eùm requirit specialem deputationem per loci Ordinarium, satis significat, antea deputationem, solum Ordinarium posse ab illo peccato absolvere; ergo procuratio abortus est casus reservatus Episcopo à iure scripto, id est, ab illa Constitutione Greg. XIV.

67. Nulla alia reservatio legitur in iure communi.

Alias reservationes non lego in iure communi, estò Extravagans: *Super Cathedralam* de Sepult. non foret revocata, sicuti reverà non est revocata, sed confirmata per Clement. *Dudum de Sepult.* ut patet ex textu, ibi: *Aliam, à præfato Bonifacio editam, sacro instante & approbante Concilio innovamus; subicientes tenorem illius, qui dignoscitur esse talis: Bonifacius Episcopus servus servorum Dei ad perpetuam rei memoriam, Super Cathedralam &c.*

Hæc, inquam, Extravagans non contradicit Conclusioni nostræ, cum in ea nulli casus reservati exprimantur, ut perspicuè manifestum erit eam legentibus. Unde graviter errat

Suaris Disp. 29. Sect. 3. n. 5. ibi: Tertius modus (quo intelligi potest fieri reservatio Episcopis) est iure communi, & ita solent quinque vel sex casus numerari, iure communi reservati Episcopis ex Extravag. *Super Cathedralam* de Sepult. Hæc ille.

Et n. 6. respondet: Ex dicta Extravag. non sumitur argumentum firmum; nam prorsus revocata est in Clement. *Dudum de Sepult.* Et licet Aliqui contendant, non esse revocata simpliciter, sed quoad aliqua, quod significat Glossa ibi, & Sylvester verb. *Casus*: tamen verba revocationis absoluta sunt: *Omnia cassamus*. Et quàmvis non esset universalis, haberet locum in hoc puncto: nam spectabat ad restringenda privilegia Mendicantium, quæ restrictio in alio textu tollitur.

Addo præterea; Pontificem ibi non condidisse novum jus de reservatione casuum, sed obiter retulisse casus, qui tunc erant reservati communi iure aut consuetudine; & fortasse tunc hi casus erant recepti: nunc autem ex vi illius juris non oportet reservationem durare. Hactenus Suarez. Sed, sicut dixi, graviter errat nisi sit vitium Amanuensis vel Typographi, qui transcripsit vel impressit, loco Extravag. *Inter cunctas* de Privil. Extravag. *Super Cathedralam* de Sepult.

Itaque in Extravag. *Inter cunctas* de Privil. quinque vel sex casus reservati numerantur ibi: *Sicq. de casibus Episcopis & Superioribus, quos in futurum annotamus, ac Sedi Apostolicæ reservatis, se nullatenus intromittant.* Loquitur ut patet, de casibus reservatis non tantum Episcopis; de quibus hic solum agitur, sed etiam reservatis Sedi Apostolicæ.

Sequitur numeratio casuum. *Observe ergo sollicitè dicti Fratres, ne ad Confessiones recipient criminosos criminibus, pro quibus sollemnis est penitentia indicenda.* Ecce primus casus, qui amplius non est in usu; quia penitentia publicæ iam sublata sunt, & si quæ supersunt, pertinent ad forum contentiosum, nec ratione earum censentur reservata peccata, nisi etiam habeant censuram annexam.

Secundus casus exprimitur his verbis: *Moderatè eodem excommunicatos respuant.* Adjungitur tertius: *Et Clericos, qui propter delictam irregularitatem aliquam incurserunt.*

Sed veritas est, inquit Suarez supra n. 8. dispensationem irregularitatis esse reservatam vel Pontifici, vel Episcopo, si sit occulta. Culpa autem per se reservata non est; immo stante irregularitate, potest quis absolvi à tali culpa à quolibet proprio: quia irregularitas (in quo inter alia differt ab excommunicatione) non impedit Sacramentorum susceptionem. Et hæc est etiam sententia communis. Ita Suarez.

Quantum ad excommunicationem, quando simpliciter fertur in iure, nulla sit reservatio Episcopo.

Episcopo, sed quilibet Parochus, vel alius æqualis illi in jurisdictione, potest & à culpa, & à tali excommunicatione absolvere, juxta cap. Nuper de Sent. Excom. in 6. Hæc Suarius.

Sed ly in 6. errore Typographi vel Amanuensis; ut credibile est, additum fuit; quia nullum tale cap. habetur in 6. Ubi ergo? lib. 5. estque in ordine 29.

Et ad questionem: Vtrum qui nominatim excommunicatis scienter communicans, solvi ab excommunicatione possint per Confessionem à simplici Sacerdote, vel Episcopi seu Archiepiscopi sit ab eis absolutio expectanda? Respondet cum distinctione: Si in crimine communicet criminoso, ei consilium impendendo, auxilium vel favorem.... cum.... per hoc ratione damnati criminis videatur in eum delinquere, qui damnavit: ab eo vel eius Superiore, merito delicti tunc erit absolutio requirenda: cum facientem & consentientem par pena constringat.

Si autem solum communicet in oratione vel osculo, aut orando secum, aut etiam comedendo.... à suo (inquit Pontifex Innoc. III.) Episcopo vel à proprio Sacerdote poterit Absolutionis beneficium obtinere: quamvis enim & tunc non Inducis, sed iuris sententia excommunicato communicans sit ligatus: quia tamen conditor Canonis, eius absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi.

Ergo ex vi illius Extravag. non reservatur Episcopo quodcumque peccatum, quod habet annexam excommunicationem majorem; sed hoc solum est verum, quando excommunicatio per se est reservata Papæ; & in aliquo particulari casu committitur Episcopo in iure, uti fit in excommunicatione Can. Si quis suadente; argum. cap. Pervenit 17. de Sentent. Excom. De his absolvendis, qui Clericis non enormem, sed modicam & levem iniuriam irrogant, tua fraternitatis arbitrio duximus committendum.

Immo etiam committitur enormis, quando percussus est legitimè impeditus adire Pontificem cap. Ea noscitur 13. eodem titulo. Consultationi tuæ taliter duximus respondendum, quod mulieres, senes, & valetudinarii seu membrorum destinationibus impediti; licet ad Apostolicam Sedem non veniant, ab Episcopis valeant fidelium communioni restitui &c.

Idemque committitur Episcopis à Conc. Trident. sess. 24. c. 6. de Refor. in omnibus peccatis occultis. Liceat, inquit, Episcopis... in quibuscumque casibus occultis, etiam Sedi Apostolicæ reservatis; delinquentes quoscumque sibi subditos, in Diocesi sua per seipos, aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere, imposita penitentia satisfacta. Idem & in barensi crimine in eodem foro conscientie eis tantum, non eorum Vicariis, sit permissam.

Sed hæc non tam est reservatio, quam delegatio seu commissio; quia supponitur peccatum reservatum Pontifici, & manet reservatum Pontifici, solumque delegatur seu com-

mittitur potestas absolvendi, si fuerit occultum, Episcopo.

Et ideo signanter posui in Conclusionem ly 111a peccata non sunt proprie reservata Episcopo. Proprie; quia illud peccatum non est proprie reservatum Episcopo, prout supra diximus; proprie reservatam procutationem abortus, utpote quæ amplius non est reservata Pontifici, cum sive sit publica, sive occulta, sive pateat aditus ad Sedem Apostolicam, sive non; Episcopus & quilibet alius Sacerdos, qui ad hoc fuerit ab Ordinario deputatus, possit ab ea absolvere eadem potestate, quâ antea poterat absolvere Pontifex. Atque hæc satis de tertio casu.

Quartus casus est de peccato incendiarii, & exprimitur his binis verbis: Incendiarius etiam. Sed jam dixi, inquit Suarez supra n. 9. ex vi illius textus nullam haberi reservationem.

Profus dixisti: sed an bene, hoc queritur. Dicis, revocationem factam per Clement. Dudum. locum habere in hoc puncto: nam spectabat ad restringenda privilegia Mendicantium, quæ restrictio in alio textu tollitur. Dicis quidem; sed alium textum, in quo tollitur illa restrictio, non commemoras.

Et dato; quod Pontifex ibi non condiderit novum jus de reservatione casuum, sufficere videtur, quod referat illum casum, ut tunc reservatum communi jure; immo sic referre, & non tamquam reservatum consuetudine, colligitur ex verbis sequentibus; quibus Pontifex explicat casus consuetudine reservados dicens: Eosque, qui tam enormibus sunt vitii peccatis, quod ea rationabilis consuetudo, prescripta canonicè, in Episcopatibus aliquibus reservavit Episcopis, similiter non admittant, quam consuetudinem (ex causa, qua iuste ad id animus nostrum movit) solummodo circa voluntariè homicidas, falsarios, (id est, qui faciunt scripturas falsas, vel ex falsis faciunt veras) Ecclesiarum immunitatis & libertatis Ecclesiastica violatores, & sortilegos approbamus.

Ergo peccatum incendiarii tunc erat non consuetudine, sed jure potius scripto reservatum. Sed non ostenditur, ubi illud jus scriptum fuerit revocatum; ergo manet reservatum jure scripto, quodcumque illud sit.

Fortè illud jus erat Constitutio Innoc. II. & refertur 23. quæst. 8. cap. 32. hisce verbis: Pessimam squidem & depopularicem & horrendam incendiariorum maliciam, auctoritate Dei, & Beatorum Apostolorum Petri & Pauli omnino detestamur & interdiciamus. Et infra: Si quis ergo post huius nostre prohibitionis promulgationem, malo studio, sive pro odio, sive pro vindicta, ignem apposuerit, vel apponi fecerit, aut appositoribus consilium vel auxilium scienter tribuerit, excommunicetur: & si mortuus fuerit incendiarius, Christianorum careat sepultura, nec absolvatur, nisi prius damno, cui intulit, secundum facultatem suam resarto, iures se ulterius ignem non apposuerit. Penitentia autem ei datur,

111a peccata non sunt proprie reservata Episcopo.

73. Quartus casus de incendio incendiarii. Suarez.

74. An peccatum incendiarii adhuc sit reservatum.

e. 32. 230. q. 2.

mensuris, quæ simpliciter feruntur in iure, sit reservata. Suarez. cap. Nuper de Sent. Excom. 71. Non est relesiva vi Extravag. Annon. cap. 68. Cuius quædam in iure non sunt reservata. cap. 17. de Sent. Excom. 69. Secundum & tertium. 72. Ut etiam ab omnibus aliis peccatis reservatis in Pontificiis Diocesis Trident.

ei detur, ut Hierosolymis, aut in Hispania in servitio Dei per annum integrum permaneat. Si quis autem Archiepiscopus vel Episcopus hoc relaxaverit, damnatum restituat, & per annum ab officio Episcopali abstinere.

75.
Videtur
quod non.

Sed, inquit Suarez supra n. 9. ibi nullam invenio reservationem, sed solum præceptum quoddam, ut talis peccator non absolvatur, nisi tali vel tali pœnitentiâ impositâ; in qua Episcopus dispensare non possit: ibi tamen non limitatur Absolutio, vel impositio pœnitentiæ ad solum Episcopum. Hæc ille.

Hoc peccatum non habet ipso jure annexam excommunicationem.

cap. 19. de sent. excom.

Ubi etiam bene advertit, hoc peccatum non habere ipso jure excommunicationem annexam, tamen si semel ab homine feratur excommunicatio, ratione illius statim manet reservatum Papæ, ex cap. Tui nos 19. de Sentent. Excom. ibi: *Fraternitati tuæ taliter respondemus, quod non solum, qui in Clericos temerarias manus iniiciunt, sed etiam incendiarii, ex quo sunt per Ecclesiasticam Sedem sunt mittendi.* Ita Clemens III.

Ubi Glossa verb. *Publicati.* Non credo, inquit, quod omnes incendiarii generaliter ipso iure sint excommunicati, nisi de incendiariis Ecclesiarum, cum de aliis non inveniam. Et per hanc Decret. non probatur, quod ipso iure sint excommunicati: sed illis primò excommunicatis ab Episcopis, subsequenti publicatione ac denunciationse, Papa per hanc Decret. reservat sibi eorum Absolutionem ad errorem.

76.

Itaque si jure scripto reservatum est hoc peccatum, certe non alio, quàm Extravag. *Inter cunctas*, quæ cum revocata sit per Clement. *Dudum*, si non quoad omnia, saltem quoad aliquam; cur non erit revocata quoad reservationem illius peccati?

Episcopi in Constitutionibus Synodaliibus reservant sibi incendium.

Quod probè scientes Episcopi, in Constitutionibus Synodaliibus reservant sibi incendium, uti etiam homicidium, fortilegium & alia plura, ut videre poteris apud alios Auctores, qui enumerant omnes casus, in singulis Episcopatibus specialiter reservatos.

Attendenda quoque consuetudo, quæ sicut potest dare jurisdictionem, ita etiam eam auferre, & per consequens aliquod peccatum reservare Episcopo, aliàs ex jure scripto non reservatum, de quo jure tantum loquitur nostra Conclusio.

77.
Ad Episcopum possunt sibi reservare casus Pontificios.

Cæterum si à me queritur, an Episcopi possint sibi reservare casus Pontificios? Responsio negativa dicitur declarata per Cardinales apud Quarant. verb. *Casus reservatus*, quam Declarationem refert Lugo disp. 20. n. 151. dicens: *Sacra Congregatio Card. de mandato Clement. VIII. in suo Decreto edito a. 1602. circa casus reservatos, prohibuit, ne de cætero Episcopi reservarent sibi casus, legi solitos in Bulla Cœnæ, nec alios Sedi Apostolicæ specialiter reservatos.*

Pars affirmans est difficilis

Difficile est ad intelligendum, inquit Suarez Disp. 31. Sect. 4. n. 26. posse idem pec-

catum absque censura esse reservatum Papæ, & Episcopo, & sic de aliis cum proportione. Nam hoc ipso quod Pastor Supremus seu aliorum sibi reservat peccatum, extrahit illud à jurisdictione omnium inferiorum: nihil ergo habent inferiores, quod possint sibi reservare. Quod si hoc ita est, rectè sequitur, per facultatem ejusdem Pastoris Supremi tolli sufficienter reservationem: quia Superior potest jurisdictionem concedere, inferiore etiam renuente; atque hoc non solum ex usu, sed etiam ex rigore juris vetum est. Hæc ille.

Igitur reservatio casus Pontificii, quæ fieret ab Episcopo, planè frustranea; nam cum sola licentia Episcopi nequit absolvi à tali casu, & cum licentia Superioris potest absolvi, etiam contra voluntatem inferioris.

Fingi tamen, inquit Suarez supra; potest casus, in quo Episcopus aliquod peccatum reservet simul cum Papa pro illis temporibus vel sub ea conditione, si Papæ reservatio cesset; & è converso quod Papa tollat suam reservationem, non simpliciter dando jurisdictionem aut facultatem; sed solum quantum est ex se non auferendo: & in eo casu verum est, ablatâ reservatione Papali, non auferi Episcopalem. Hic autem casus potius excogitatus est, quàm moraliter contingens; & ideo, quoad hoc verificari potest, quod juxta communem usum ablatâ reservatione Papali, nulla manet inferior. Hæcenus præfatus Auctor. Quem sequitur Lugo supra n. 149.

Addit Eminent. n. 150. quando Prælatum inferior, v. g. Episcopus, prohibet detud sub excommunicatione sibi reservata peccatum; jam prohibitum à Prælato Superiori, v. g. Papa, sub excommunicatione sibi reservata; tunc licet obtentâ Absolutione ab excommunicatione Pontificia, adhuc non auferatur excommunicatio Episcopi; fuisse tamen ablatam reservationem peccati: quia cum Episcopus non potuerit reservare sibi peccatum, quod Papa sibi reservaverat; consequens est, ut solum reservaverit excommunicationem à se latam: quare ablatâ excommunicatione Pontificis, qui sibi reservaverat peccatum, auferitur tota reservatio peccati. Hæc ille.

Sed in primis, Episcopum non potuisse sibi reservare peccatum, quod Papa sibi reservaverat, non videtur (quidquid sit de illa Declaratione Card. quæ fortè non est authentica post Constitutionem Urbanianam, de qua alibi mentionem fecimus) non videtur, inquam, usu receptum in nostris partibus, cum in Archiepiscopatu Mechliniensi, in Episcopatu Antuerpiensi, Brugensi, Gandensi, Rurmondensi, & Iprensi reservata sit hæresis, quæ tamen reservatur à Pontifice in Bulla Cœnæ primo loco.

Deinde, est in jure fundatum sit, altero ex duobus.

ex duobus impedimentis sublato, alterum non tolli; argument. cap. Ex tuarum 5. de Auct. & usu pallii. ibi: Dummodo is, ad quem Ecclesia pertinet, id permittat. Ubi Glossa verb. Permutat. Nota, inquit, quod Papa licet alicui det privilegium, non vult tamen, quod utatur eo in praedictum alicuius.

Et clarius leg. 21. ff. de Servit. præd. Urban. Si domus tua edificis meis utramque servitutum deberet, ne alius tolleretur, & ut stillicidium edificiorum meorum recipere deberet, & tibi concessero ius esse, invito me, alius tollere edificia tua: quod ad stillicidium meum atinet, sic statui debet: ut, si alius sublatis edificis tuis, stillicidia mea cadere in ea non possint, ea ratione alius tibi edificare non liceat; si non impediatur stillicidia mea, liceat tibi alius tollere.

80. Et idem, in his iuribus fundatum esset, quod ablata excommunicatione Papali, adhuc maneat excommunicatio Episcopalis; videtur tamen, inquit Navar. in Man. c. 27. n. 261. usu indistinctè interpretatum; sublata esse Episcopalem reservationem & censuram, sublata Papali. Porro consuetudo est optima legum interpres. Hæc igitur in huiusmodi rebus maximè attendenda & sequenda.

Supereff ut explicemus; quorum, & quæ peccata; mortalia, an etiam venialia; certa, an etiam dubia; externa, an etiam interna, soleant aut possint à Prælatis reservari. Equidem quod ad personas atinet, quarum peccata communiter reservantur, Dico:

CONCLUSIO VI.

Reservantur peccata eorum, qui in hoc foro sublunt reservanti, etiam impuberum, quando reservatio non est pœnalis. Quando est pœnalis, ab his non incurritur. Sed neque à pubere, qui ignorat invincibiliter prohibitionem Ecclesiæ circa ali-quod delictum, in cuius pœnam imponitur reservatio.

81. Prima pars est communitis, cum enim reservatio, ut dictum est, sit limitatio jurisdictionis, non potest concernere nisi eos, qui jurisdictioni illi subiecti sunt, & omnes illos concernit, nisi obstat aliqua specialis prohibitio Prælatis superioris.

Ex quo infero secundam partem; videlicet, reservationem non pœnalem concernere peccata impuberum, quia impuberes sublunt jurisdictioni reservantis, & nulla obstat specialis prohibitio. Quod sublunt jurisdictioni reservantis, nemo potest dubitare: specialis autem

prohibitio vel exceptio Prælatis superioris, ubi extat? Equidem illa ætas maximè requirit convenientes medicinas; cum sibiipsis impuberes rarò sint sufficientes, tur ergo excusabimus eos à reservatione purè purè medicinali?

An fortè excusantur ab observatione disciplinæ populi Christiani? Cum ergo reservatio juxta Trident. sess. 14. c. 7. pertineat ad Christiani populi disciplinam; quæ ipsi indubiè cum aliis obligantur, etiam cum aliis obligantur peccata sua atrociora & graviora, quibus nonnunquam implicantur, confiteri Summis Sacerdotibus, Episcopis, vel aliis Prælatis.

Quidquid in contrarium Quidam doceant apud Dia. part. 2. tract. 1. Miscell. resol. 1. hæc solâ ratione: quia sicut minor ætas in foro exteriori excusat à pœna ordinaria, ita & in animæ iudicio. Quæ ratio nullius momenti est; quia ad summum probat, eos excusari à reservatione pœnali, dum videlicet extraordinariè reservatur. Absolutio alicujus peccati in odium illius, ut fecit Sixtus V. contra malè promotos ad Ordines Bullâ: Sanctum & salutare 91. apud Cherubinum.

Dico, Extraordinariè; quia communiter reservatio refertur ad bonam Ecclesiæ gubernationem; estque lex quædam determinans certis casibus, in quibus, pro meliori remedio applicando, debet recurri ad Prælatum pro Absolutione. Sive, quod in idem recidit, est disposicio legis de jurisdictione in commune bonum, & non propriè dicta punitio.

83. Proinde, juxta veriorè sententiam, in universali seu communi reservatione includuntur peccata impuberum; immo & ignorantium reservationem. Veluti in universali irritatione alicujus actus, includuntur actus ignorantium irritationem; quia tota causa legis irritantis, scilicet bonum commune, non minus habetur ex irritatione actus, qui sit cum ignorantia invincibili, quàm qui sit cum scientia huiusmodi legis: quippe non minus repugnat bono communi, si quis inscius consanguinitatis contrahit cum consanguinea, quàm si conscius contrahat: ergo nulla est ratio, quare ille contractus ignorantium non sit irritus.

Consimiliter in presenti casu; non minus repugnat bono communi peccatum commissum ab ignorante reservationem, quàm commissum cum scientia reservationis; ergo nulla est ratio, quare potius unum peccatum sit reservatum; quàm aliud.

Interim in casu particulari si aliqua reservatio fuerit pœnalis; sicut esse potest, eodem modo ignorantia excusabit à reservatione; quo excusat ab irritatione pœnali, & ab aliis pœnis extra censuras. Nam de censuris secundum aliquos DD. est dissimilis ratio: siquidem requirunt præsumptioris specialem modum contumaciæ & obstinentiæ; argum. cap. 48. de Sentent. Excom. Sacro appro-

82. Ratio pro sententia opposita. Diana.

Reservatio non est propriè dicta punitio.

84. Ignorantia excusat à reservatione pœnali, sicut ab irritatione pœnali.

80. Consuetudo habet, ut ablatâ excommunicatione Papali, etiam aufferatur Episcopalis. Navar.

81. Probatio 1. pars Conclus.

82. Probatur 2. pars.